

Brussel, 7 juni 2024
(OR. en)

10550/24

SOC 412
EMPL 236
ECOFIN 621

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	Ontwerpconclusies van de Raad over de toereikendheid van de pensioenen - <i>Goedkeuring</i>

1. Hierbij gaan voor de delegaties de ontwerpconclusies van de Raad over de toereikendheid van de pensioenen, opgesteld door het Comité voor sociale bescherming.
2. De conclusies zijn gebaseerd op het verslag over de toereikendheid van de pensioenen 2024 van het Comité voor sociale bescherming en de Europese Commissie. Deze conclusies bevatten ook een bekrachtiging van de belangrijkste conclusies van het verslag.
3. De ontwerpconclusies zijn besproken in het Comité voor sociale bescherming en in één vergadering van de Groep sociale vraagstukken. Na een informele schriftelijke raadpleging heeft de groep overeenstemming bereikt over de conclusies in de bijlage bij deze nota.

4. Het Comité wordt verzocht:

- de overeenstemming over de ontwerpconclusies in bijlage dezes te bevestigen; en
- de ontwerpconclusies ter goedkeuring toe te zenden aan de Raad (Epsco), die op 20 juni 2024 zal worden gehouden.

Ontwerpconclusies van de Raad
Toereikendheid van de pensioenen

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

1. ZICH ERVAN BEWUST dat het in de Europese pijler van sociale rechten afgekondigde recht op een toereikend inkomen en pensioenen voor ouderen een belangrijke bouwsteen van een sociaal Europa is en van cruciaal belang is om de armoedebestrijdingsdoelstelling voor 2030 te halen.
2. ERKENNEND dat, naarmate het aandeel ouderen in onze samenleving de komende decennia toeneemt, de toereikendheid van de pensioenen waarborgen een uitdaging zal zijn, maar dat dit van cruciaal belang is om het welzijn van de bevolking te ondersteunen.
3. ERAAN HERINNEREND dat de Europese Unie de nationale inspanningen voor een toereikend inkomen voor ouderen ondersteunt, onder meer door de uitwisseling van ervaringen, toezicht en evaluatie te vergemakkelijken, en dat de door het Comité voor sociale bescherming en de Commissie opgestelde verslagen over de toereikendheid van de pensioenen in dit verband een belangrijk analytisch instrument zijn.
4. Het belang ERKENNEND van een holistische beleidsvisie en nauwe coördinatie van de analyse van de houdbaarheid van vergrijzingsgerelateerde uitgaven en de toereikendheid van de pensioenen en langdurige zorg.
5. ONDERSCHRIJFT de belangrijkste conclusies van het verslag over de toereikendheid van de pensioenen 2024 van het Comité voor sociale bescherming (en zijn werkgroep inzake de toereikendheid van de pensioenen) en de Commissie.

6. VESTIGT DE AANDACHT op de belangrijkste bevindingen van het verslag over de toereikendheid van de pensioenen 2024:
- a. Het risico op armoede en sociale uitsluiting voor ouderen blijft toenemen, als gevolg van relatieve inkomensarmoede, en is hoger op oudere leeftijd, met name voor vrouwen. Hoewel er aanzienlijke verschillen tussen de landen blijven bestaan, loopt meer dan een op de vijf oudere Europeanen het risico op armoede of sociale uitsluiting. Het inkomen van ouderen blijft gemiddeld lager dan 90 % van het inkomen van een persoon in de werkende leeftijd. De stijging van de levensverwachting vertraagt; een Europeaan kan op dit moment verwachten gemiddeld 21 jaar met pensioen te zullen zijn. De behoefte aan gezondheidszorg en langdurige zorg neemt doorgaans toe met de leeftijd en wordt in verband gebracht met een hoger armoederisico.
 - b. De meeste ouderen zijn vrouwen, wat van genderkloven op oudere leeftijd een bijzondere sociale uitdaging maakt. Hoewel het verschil tussen de gemiddelde pensioenen van mannen en vrouwen blijft afnemen, blijkt uit de resterende genderkloof op het gebied van armoede onder ouderen, pensioenbedrag en pensioendekking dat er tijdens het beroepsleven blijvende ongelijkheden worden opgebouwd. Onder meer kan een lagere financiële geletterdheid een belemmering vormen voor de pensioenplanning van vrouwen. Vrouwen leven ook langer in slechte gezondheid dan mannen en hebben vaker zorg nodig, terwijl ze een lager inkomen hebben.
 - c. Terwijl de COVID-19-pandemie en de stijging van de kosten van levensonderhoud als gevolg van Ruslands aanvalsoorlog tegen Oekraïne een grote uitdaging deden ontstaan op het gebied van levensstandaard, hebben de Europese pensioenstelsels en crisisbestrijdingsmaatregelen de gevolgen voor de toereikendheid van de pensioenen helpen opvangen. Tegelijkertijd is de algemene hervormingstendens naar een verbetering van de toereikendheidsmechanismen voortgezet. Pensioenindexering is een belangrijk beleidsinstrument om gepensioneerden te beschermen tegen inkomenserosie.

- d. Verwacht wordt dat de pensioenvervangingspercentages in de meeste lidstaten de komende vier decennia zullen dalen. Terwijl pensioenstelsels en belastingen van invloed zijn op het niveau en de (her)verdeling van pensioeninkomens en de toekomstige ontwikkeling van de toereikendheid, blijft de pensioenleeftijd een belangrijke factor om de huidige en toekomstige uitkeringen te verklaren. De manier waarop pensioenstelsels loopbaanonderbrekingen benaderen, varieert van een relatief goede bescherming van onderbrekingen wegens kinderopvang tot een minder consistente inaanmerkingneming van werkloosheid en langdurige zorg.
 - e. Sociaal-economische ongelijkheden in de levensverwachting vormen een uitdaging voor het pensioenbeleid, dat wellicht de pensioentrajecten voor verschillende loopbaanprofielen moet aanpassen om te voorkomen dat ongelijkheid ontstaat. De wijze waarop ongelijkheid in arbeidsloon zich vertaalt in pensioenongelijkheid hangt in grote mate af van de progressiviteit van het pensioenstelsel. Hoewel pensioenstelsels mensen in nood beschermen, blijven er lacunes bestaan. De pensioenen voor zelfstandigen zullen naar verwachting gemiddeld een derde lager liggen dan die van voltijdwerknemers met een vergelijkbare loopbaan, wat onder meer komt door verschillen qua regelgeving en gemiddelde verdiensten.
7. WIJST OP de rol die toereikende inkomens voor ouderen spelen bij het waarborgen van sociale convergentie, het bevorderen van inclusieve en duurzame groei en het versterken van de economische en sociale veerkracht.
8. IS INGENOMEN MET de maatregelen die zijn genomen om gepensioneerden, met name degenen met een laag inkomen, te beschermen tegen de stijgende kosten van levensonderhoud, en met de hervormingen die in veel lidstaten zijn doorgevoerd om de toereikendheid van de pensioenen te verbeteren, en WIJST EROP dat het een uitdaging blijft om de toereikendheid nu en in de toekomst te waarborgen.

9. HERHAALT dat verdere hervormingen nodig zijn om de toereikendheid van de pensioenen in een langlevendheidsmaatschappij te ondersteunen, onder meer door de arbeidsmarktparticipatie, de toegang tot en de bijdragen aan socialebeschermingsstelsels voor iedereen te verbeteren en de toegang tot hoogwaardige en betaalbare gezondheidszorg en langdurige zorg te verbeteren. ONDERSTREEPT het belang van dergelijke hervormingen, onder meer in het kader van het Europees Semester en de herstel- en veerkrachtfaciliteit.
10. BENADRUKT dat de toereikendheid van de pensioenen en de budgettaire houdbaarheid van de pensioenstelsels onlosmakelijk met elkaar verbonden beleidsdoelstellingen zijn, hetgeen een geïntegreerde respons op de uitdaging van de vergrijzing vereist. WIJST in dit verband OP de complementariteit van de analyse in het verslag over de toereikendheid van de pensioenen en het verslag over de vergrijzing. ONDERSTREEPT dat een langer beroepsleven, ondersteund door beleid dat inzet op actief en gezond ouder worden en door positieve stimulansen en meer flexibiliteit in pensioentrajecten die rekening houden met de verschillen in loopbanen, alsook een hoge arbeidsmarktparticipatie van vrouwen en mannen van cruciaal belang zijn voor het behoud van toereikende en duurzame pensioenen in een langlevendheidsmaatschappij.
11. IS INGENOMEN MET het feit dat in het verslag over de toereikendheid van de pensioenen wordt gefocust op genderkloven op oudere leeftijd. VERZOEKT het Comité voor sociale bescherming en de Commissie deze analyse in toekomstige verslagen voort te zetten en verder uit te werken. BENADRUKT het belang van betrouwbare en actuele indicatoren voor het monitoren van genderkloven in pensioenuitkeringen en pensioendekking, zoals benadrukt door de Brussels High Level Conference on Gender Pension Gap and Pension Adequacy¹.

¹ Verslag van de High Level Conference on the Gender Pension Gap and Pension Adequacy, 8 februari 2024, Brussel.

12. WIJST OP het belang van een prospectieve analyse van de toereikendheid van de pensioenen en de inkomens van ouderen, met inbegrip van de verdelingsaspecten. VERZOEKT de Commissie en de lidstaten modelleringsinstrumenten te ontwikkelen en toe te passen om toekomstprognoses inzake toereikendheid te vergemakkelijken en het effect van hervormingen te beoordelen.
13. BENADRUKT dat pensioenen moeten worden beschouwd in samenhang met andere beleidsterreinen die gericht zijn op het ondersteunen van de levensstandaard op oudere leeftijd, met name langdurige zorg. IS ERMEE INGENOMEN dat de wisselwerking tussen pensioenen en diensten voor langdurige zorg aan bod is gekomen in het verslag over de toereikendheid van de pensioenen.
14. VERZOEKT het Comité voor sociale bescherming en de Commissie hun werkzaamheden inzake de toereikendheid van pensioenen en langdurige zorg voort te zetten en in 2027 verslag uit te brengen.
